



Fig. 1. Kirken set fra sydøst. Foto David Burmeister Kaaring 2012. – *The church seen from the south east.*

FREDENS KIRKE

SVENDBORG

Historisk indledning. Kirken på Fredens Kirkegård i byens østlige del, oprindelig en del af Vor Frue Sogn, er bygget 1932 som *kirkegårds-kapel* efter tegning af arkitekt Andreas Jensen. Den er opført af kommunen på den nyanlagte begravelsesplads. Grundstenen blev nedlagt 16. okt. 1931 (jf. bygningsindskrift), og kapellet blev indviet 21. okt. 1932 under navnet Østre Kapel.¹ Efter at der lejlighedsvis havde været holdt gudstjenester juleaften og i fastetiden, blev kapellet 2. dec. 1945 indviet som *filialkirke* i Vor Frue Sogn under navnet Fredens Kirke.² Der blev oprettet eget menighedsråd i kirkedistriktet 1977, og 1987 udskiltes Fredens Sogn som selvstændigt.

Kirkegården (tidligere Østre Kirkegård eller Nye Kirkegård) øst for Østre Skole (ældste afsnit opført 1912 af Wilhelm Gall) er indviet 1932. Kir-

ken er rejst på kirkegårdens nordre del, hvortil der er adgang ad lindealléer fra Glarmestervej i nord og Fruerstuevej i syd. Kirkegårdens hovedindgang i syd, fra o. 1932, er en muret og hvidtet *portal* med spidsbuet køreport og rundbuede fodgængerlårer, afsluttet med en kamtakket, teglhængt gavlf. Portalen er en let bearbejdet gentagelse af arkitekt Johs. Magdahl Nielsens smukke indgang til Assistenskirkegården, opført 1903 (jf. s. 498). Kirkegården har tværgående alléer og rondeller af fint beskårne lindetræer. På et frit areal nord for den oprindelige del er 2009 anlagt en landskabelig skovkirkegård med en fri beplantning i græs til nedsættelse af urner; en rejst kampesten bærer indskriften »Fredens Parkkirkegård 2009«.



Fig. 2. Fællesmonument til minde om tyske ofre fra Anden Verdenskrig, o. 1970 (s. 474). Foto David Burmeister Kaaring 2012. – *Collective memorial to German victims of World War II, c. 1970.*

Gravminder. Fællesmonument, o. 1970, i kirkegårdens vestre del til minde om »93 flygtninge og 17 tyske soldater. Ofre fra Anden Verdenskrig«. Kors af bronze, 275×140 cm, og herunder en liggende sten af granit med tysk og dansk indskrift og et relief af fem sammenstillede kors. På plænen foran er rejst 26 kors af granit hver med to til ti navne på de begravede (jf. *DK Odense 1714 og 2405*).

Et *sognehus*, opført nord for kirken 1989 (arkitekt Ebbe Lehn Petersen), er i udformning og materialevalg tilpasset kirkebygningen. Det består af to sammenhængende længer med sadeltage, en bredere med konfirmandstue og mødelokale og en smallere med køkken og depot. Sognehuset er 1999 udvidet med en vestre fløj til kontorer ved samme arkitekt. På kirkegårdens østre afsnit er 2003 opført en *mandskabsbygning* efter tegning af arkitekt Steen Skovmand.

BYGNING

Oversigt. Andreas Jensens lille kirke, der oprindeligt er bygget som kirkegårdskapel, er orienteret med alteret i nord og indgangen i syd. Den består af et langhus (skib) og et beskedent kor, der er afsluttet som en apsis. To lave, flankerende sidebygninger, der oprindeligt fungerede som ligstuer, giver kirken korsform uden at være egentlige korsarme. Våbenhuset i syd er nybygget og udvidet 1979 ved arkitekt Ebbe Lehn Petersen. 1995 er rejst et fritstående klokketårn nord for kirken, tegnet af arkitekt Kristian Isager.

Bygningens grundplan og disposition afspejler, at det fra første færd var tanken, at den med tiden skulle kunne bruges som kirke. Den er opført af gule mursten, tidens foretrukne materiale, over en syld af rejste kampesten. Taget er tækket med røde vingetegl. De sydlige hjørner – og kun disse – er hver forstærket med to støttestøtter, der sammen med langhusets takkede gavlkamme under-

streger præget af kirke. Kammene er afdækket med små, teglhængte 'sadeltage', der er et bevidst lån fra byens nedbrudte †Gråbrødrekirke (jf. s. 509 ff.). Grundstenens nedlæggelse er mindet i en *bygningsindskrift* i syldstenen under støttepilen øst for våbenhuset: »16. Oktober 1931. Arkitekt var Andreas Jensen. Kirkegaardsbest(yrelsen)s Formand Magnus Lund«.

De slanke, fladbuede og falsede *vinduer* er fordelt med tre i apsisrunden og tre i hver af skibets langsider.³ Indvendig er skibets vinduer anbragt i fremspringende, murede og falsede rammer, og en fremspringende indramning er også brugt omkring sydgavlens *glamhul*, hvor selve lydhullet er fladbuet, mens rammen er rektantet og afdækket med tagsten.

De to *sidebygninger* i knækket mellem kor og skib brugtes oprindeligt begge som 'ligstuer' hver med plads til fem tværstillede kister og med direkte adgang til kirkerummet. Den østre er 1945 omdannet til præsteværelse og venteværelse, hvori der senere er indrettet køkken. De lave 'tilbygninger' har halvtæg og i hver langside tre cirkelvinduer, der afbryder et savskifte lige under taget. Som et levn fra deres oprindelige funktion har bygningerne hver bevaret en bred åbning i sydmuren. To smårum på hver side af koret, til

præst og til graver, har selvstændige indgange fra nord.

Våbenhuset foran sydgavlen, midt i kirkens hovedakse, fremtræder efter Ebbe Lehn Petersens nybygning og udvidelse 1979 som en lav, bred bygning med glat spidsgavl. Materialerne er de samme som i kirken, og den fladbuede og falsede dør, lukket med flammede fløje, svarer til den tidligere indgang. I våbenhuset, der har åben tagstol, er afskildret to små rum i hjørnerne; en tømret trappe leder op til orgelpulpituret. Det første, ret beskedne †*våbenhus* havde halvtæg i lighed med sidebygningerne og en lille kamtakket gavl over døren.

Indre. Det forholdsvis beskedne kor, hvis gulv er hævet to trin, åbner sig mod skibet med en rund bue. Det dækkes af et tøndehvælv, der over apsidens har form af en halvkuppel, hvori vinduesåbningerne er skåret ud. Skibet har bejdset bjælkeloft. Væggene er hvidtede, og i gulvet ligger hårdtbrændte, gule mursten; gulvet i koret er dækket af et tæppe.

Det fritstående *klokketårn* et stykke nord for kirken er indviet 1. søndag i advent 1995 i forbindelse med kirkens 50-årsjubilæum. Det er tegnet af arkitekt Kristian Isager, Odense, der vandt 1. præmie ved en konkurrence 1992. Det slanke

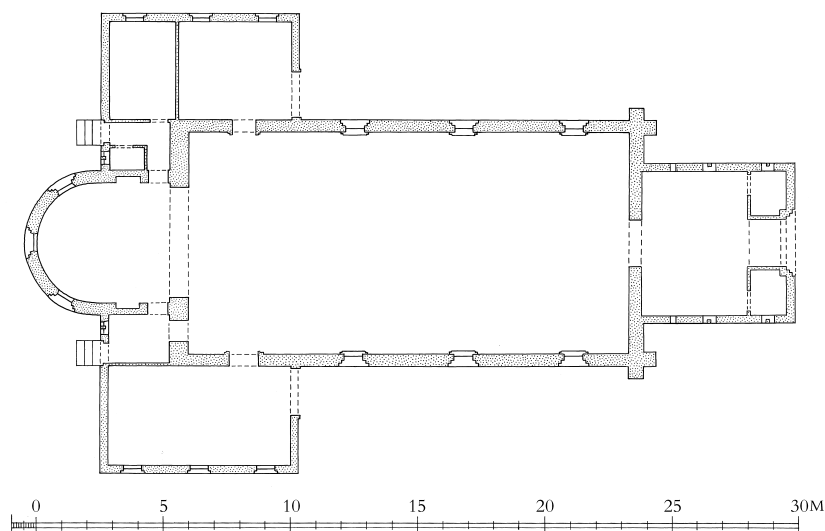


Fig. 3. Grundplan 1:300. Tegnet af Merete Rude 2012 efter Andreas Jensen 1931, suppleret af Ebbe Lehn Petersen 1978. Øst opad. – *Ground plan. East up.*

tårn, der er 22 m højt, er holdt i geometriske og retvinklede former og dækket af et lavt sadeltag. En vis lethed i konstruktionen er opnået ved en portalagtig gennembrydning i nederste etage. Facaderne er som kirken af gule sten, der dækker en skal af betonelementer. De enkelte stokværk, seks i alt, er markeret af vandrette bånd af rulskifter. Klokkernes styrke og lydens retning kan styres ved hjælp af glamhullernes lemme.

Arkitektoniske forudsætninger. Arkitekten Andreas Jensen (1878-1959), der kom til Svendborg som konduktør for arkitekt Johs. Magdahl Nielsen, udtrykte sig i mellemkrigstiden i en lidt tør klassicisme, kombineret med godt, traditionelt

håndværk. Han opførte kun denne ene kirke, og nævner som inspirationskilde selv byens gamle $\dagger$ Gråbrødrekirke, kendt fra C. F. Thorins tegninger 1828 (jf. s. 509 f.).¹ Klosterkirken genkendes da også i bygningskroppen og i afdækningen af kamtakkerne, men ellers er forbilledet – her som så ofte – P.V. Jensen-Klints kirker: Fredens Kirke i Odense, indviet 1920 (*DK Odense* 1621 f.), og Grundtvigskirken i København, der var under opførelse fra 1921.⁴ Udeladt er dog de gotiske gavlblændinger, hvorved bygningen har fået et roligere præg. Inspirationen fra Jensen-Klints kirker er yderligere understreget ved våbenhusets ombygning 1979.⁵

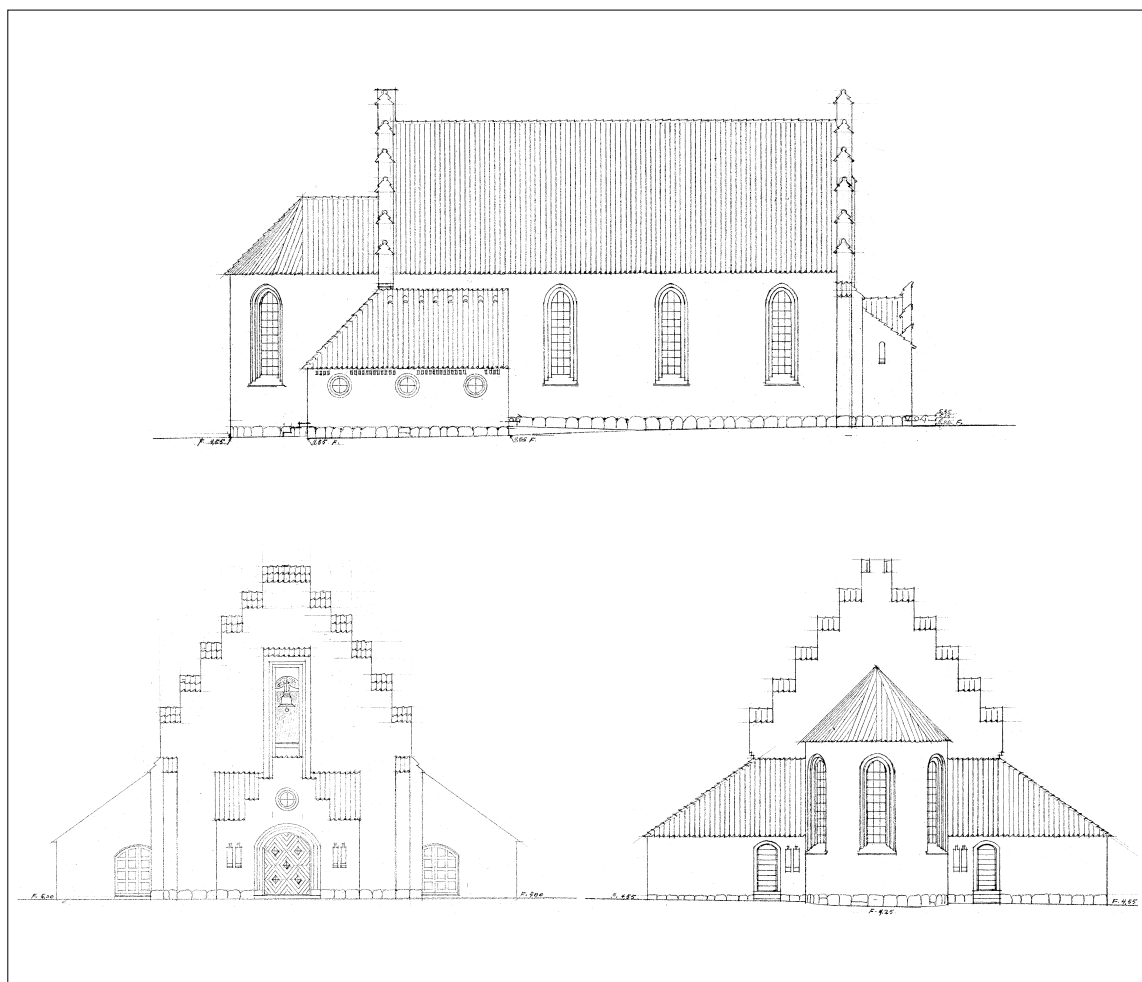


Fig. 4. Forslag til kapel på Svendborg Nye Kirkegård. Opstalter set fra vest, syd og nord, tegnet af Andreas Jensen 1931. 1:300. Tegninger i Danmarks Kunstmuseum. – *Proposal for a chapel at Svendborg Nye Kirkegård. Elevations seen from the west, south and north.*



Fig. 5. Interiør mod nord. Foto Arnold Mikkelsen 2011. – Interior seen towards the north.

INVENTAR

Inventaret stammer i det væsentligste fra opførelses-tidspunktet og årene forud for omdannelsen til kirke; altersølv og prædikestolen er dog fra 1979 og orglet fra 1988. Hovedparten af de større inventarstykker (alterskranke, prædikestol, stolestader og orgelhuse) er af fyr (oregon pine) og står i træets naturlige rødbrune farve. Derudover er enkelte islæt af grønt og gyldent (alterbord) samt rødt (stolehynder).

Alterbordet (fig. 6) er fra 1940, udført af billedhugger Erik Cohrt i samarbejde med Andreas Jensen.⁶ Forsiden er af irret kobber og forsynet med forgyldte bronzerelieffer med motiver fra Det Gamle Testamente. 2009 tilføjedes en alterbordsplade i tilsvarende materiale. Den oprindelige, *†*alterbordsplade var af lyst træ.

Alterprydelsen (jf. fig. 6), fra 2009, udgøres af et krucifiks, udført af glaskunstneren Janusz Walen-

tynowicz, Illinois, USA, efter en keramisk skulptur ved billedhuggeren Niels Helledie, Skagen. Af kraftigt, håndblæst glas i varme, rødlige nuancer, monteret på en sokkel af messing (samlet højde 105 cm). Den stærkt stiliserede Kristusfigurs ribben associerer samtidig til et Livstræ.⁷

Den oprindelige *alterprydelse* fra 1940 var udført af billedhugger Erik Cohrt i samarbejde med Andreas Jensen⁶ og bestod af et gennembrudt kors af forgyldt stål. Opbevares i kirken.

Kortæppet er fra 2010 og udført af væver Elisabeth Hofman; blågrønt med indvævet gyldent kors, omgivet af kornaks. *Knæleskamlen* er polstret med grønt plys.

Altersølv (fig. 7), fra 1979, er leveret af firmaet Hofstætter i Kaas ved Aabybro.⁸ Det omfatter *kalk*, 18 cm høj, med keglestubformet fod og glat bæger, *disk*, 17,5 cm i tværmål, *oblatæske*, 4 cm høj, 9,5 cm i tværmål, glat med fladt låg, og *al-*

terkande, 21,5 cm høj, kegleformet. Alle dele har graveret kursivindskrift: »Fredens Kirke 1979« og under bunden to stempler: »Hofstætter« og lødighedsmærke for Sterlingsølv. Før 1979 anvendtes altersølv, udlånt fra Vor Frue Kirke.⁹

Et *fad*, 1975, designet af Harald Nielsen for Georg Jensen, er skænket af ægteparret Inger og Søren Hoppe år 2000. Af sølv, tværmål 28 cm. Under bunden er indskrift med versaler: »1975 2. august 2000 A.P.M.« og firmaet A. P. Møllers logo, en syvtakket stjerne. Endvidere giverindskrift med kursiv: »Skænket til Fredens Kirke af Inger og Søren Hoppe 2000« samt mesterstempel for Harald Nielsen, fabrikationsmærke for Georg Jensen, lødighedsmærke for Sterlingsølv, kollek-

tionsmærke »600Y« samt »B11«. Fadet har været anvendt som disk.

Sygesættet, nyere, består af *kalk*, 14 cm høj, med cirkulær fod, glat midtknop og tilsvarende bæger, *disk*, 7,7 cm i tværmål, *oblatæske*, 1,6 cm høj, 3,7 cm i tværmål, med fladt låg, og *vinflaske*, 8 cm høj, af glas med skruelåg af sølv, de tre sidstnævnte er udsmykket med et Georgskors i cirkelslag. Alle dele er stemplet med »TF« for firmaet Fredberg, Farsø, og lødighedsmærke for Sterlingsølv.

Alterstagerne, fra 1988, er tegnet af Lehn Petersens Tegnestue.¹⁰ De er 14 cm høje, af messing, og består af et firkantet og et cirkulært led. Desuden findes en *syvstage*, vel fra tiden omkring opførelsen, af messing, med aftrappet, bladsmykket fod

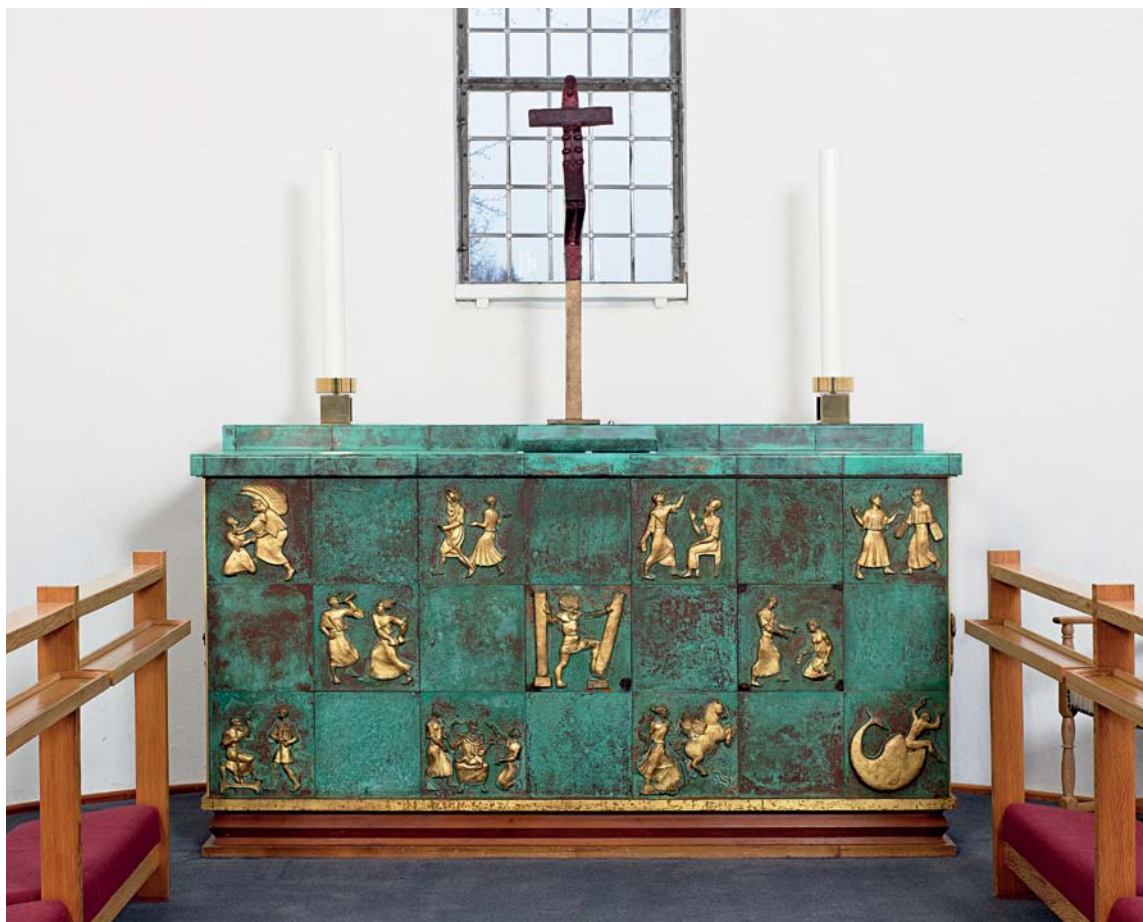


Fig. 6. Alterbord, 1940, udført af billedhugger Erik Cohrt i samarbejde med arkitekt Andreas Jensen, samt alterprydelse fra 2009, udført efter skulptur af billedhugger Niels Helledie (s. 477). Foto Arnold Mikkelsen 2011. – *Communion table, 1940, by the sculptor Erik Cohrt in collaboration with the architect Andreas Jensen, and altar ornamentation from 2009, executed after a sculpture by the sculptor Niels Helledie.*



Fig. 7. Altersølv, 1979 (s. 477). Foto Arnold Mikkelsen 2011. – *Altar plate*, 1979.

og balusterskaft nedfældet i bladkrans, hvorfra de leddelte arme udgår.

Kirken ejer seks *messehagler*: 1) 1958,¹¹ af grøn silkebrokade med mønster af tornekranse og kors i cirkelslag; gyldent for. På forsiden et gyldent bånd med akantusmønster, på rygside tilsvarende gaffelkors. 2) 1973, vævet af Elisabeth Hofman, indkøbt for midler skænket af skoleinspektør Nimb.¹² Af lys uld med indvævede guldtråde; lyst for. På ryggen et lille kors i cirkelslag i gyldne nuancer. 3) 1973, skænket af kvinder i sognet.¹³ Af lilla silke med tilsvarende for. På for- og bagside er påsyet kors af smalle, gyldne bånd. 4) 1978, indkøbt i Italien og skænket af beboere i sognet.¹⁴ Rød uld og silke med rødt for. På for- og bagside påsyet, vævet bånd med stiliseret kernemønster i rødt og hvidt. 5) 1985,¹³ Danish Art Weaving, Tylstrup. Af grøn uld med gyldent for. På for- og bagside er påsyet kors af smalle, gyldne bånd. 6) 2011, vævet af Grethe Sørensen.¹⁵ Af grøn uld og silke med indvævet dekoration i mørk grøn og guld, på forsiden et gaffelkors med kornaks, på bagsiden strålekrans udgående fra en stjerne. Grønt for. Tidligere fandtes en *†messehagel* af rød fløj med guld-kors og kantning.¹⁴

Alterskranken (jf. fig. 5) 1974, efter tegning af Ebbe Lehn Petersen, er af fyr (oregon pine) og har form af to enkle skranker, opstillet vinkelret for alterbordet. Knæfaldene er polstret med rødt uldent stof. En tilsvarende fløj stilles frem ved vielser, således at skranken fremstår lukket mod

kirkerummet. Tidligere fandtes en rundet *†alterskranke*, formentlig fra o. 1940.

Døbefonten, o. 1945, er 82 cm høj og udført af grå sandsten med glat, halvkugleformet kumme, korsformet skaft og ottekantet fod. Den står i skibets nordøsthjørne. *Dåbsfadet*, anskaffet 1952,⁸ er af sølv og måler 44 cm i tværmål. Under bunden er versalindskrift: »Fredens Kirke Svendborg«, og under fanen tre stempler: »Cohr«, »Sterling« og »Danmark«. Den samtidige *dåbskande* (fig. 8), ligeledes af sølv, er 22 cm høj og har udbuget korpus med reliefkors i cirkelslag. Under bunden indskrift og stempler som på fadet.

Prædikestolen er fra 1979 og udført efter tegning af arkitekterne Knud, Erik og Ebbe Lehn Petersen. Af fyr (oregon pine). Den har form af en enkel rammekonstruktion med tre fyldinger mod syd og to mod øst. Opsat på triumfvæggens vestlige del med indgang gennem korets vestvæg ad tre murede trin. Den oprindelige *†prædikestol* fra 1932 var en muret og hvidtet opbygning med tre fag mod kirkerummet, prydet med hhv. et kors, et anker og et brændende hjerte,¹ symboliserende Troen, Håbet og Kærligheden. Opsat på samme sted som den nuværende.



Fig. 8. Dåbskande, 1952 (s. 479). Foto Arnold Mikkelsen 2011. – *Baptismal jug*, 1952.

Stolestaderne, fra 1932,¹ er af fyr (oregon pine) og har svejfede gavlstykker samt gennembrudt ryg. De er opstillet i to rækker med 16 bænke i hver.

Præstestolen, o. 1950, er fra Carl Th. Møller Møbelfabrik i Svendborg, og har form af en armstol af eg med to tværstivere i ryggen, sædet er polstret med lyst uldent stof. Den står i korets nordøsthjørne ved alteret. Fire *brudestole*, ligeledes o. 1950 og fra samme fabrik, er opstillet to og to i hver side af skibets nordfag. De er af eg og har ryg med tre tværstivere, svejftet forsarg og sæde polstret med lyst skind.

Ved våbenhusets østvæg står fem moderne *løse stole* af lyst træ med lilla betræk.

To *pengeblokke* af træ er fra 1958.¹¹ De er opsat på våbenhusets sydvæg, vest for døren. Over dem er messingskilte med indskrift, henholdsvis: »Dagens Indsamling« og »Menighedens Klokkespils »Indsamling«. Over sidstnævnte er endvi-

dere ophængt en lille *klokke* af messing, 12,7 cm i tværmål.

Dørflojene er fra opførelsen.

Orglet (jf. fig. 9), med 20 stemmer, to manualer og pedal, er tegnet af Ebbe Lehn Petersen og bygget 1988 af Bruno Christensen & Sønner, Terkelsbøl. Disposition: Hovedværk (rygpositiv): Principal 8', Rørføjte 8', Oktav 4', Blokfløjte 4', Oktav 2', Mixtur III-IV, Trompet 8'. Svelleværk: Gedakt 8', Fugara 8', Italiensk Principal 4', Kobbelfløjte 4', Waldfløjte 2', Sesquialter II, Scharf III, Obo 8'; svelle, tremulant. Pedal: Subbas 16', Oktav 8', Gedaktbas 8', Koraltbas 4', Fagot 16'. Kopler: SV-HV, HV-P, SV-P. Setzeranlæg, Tutti. Mekanisk traktur, elektrisk registratur, sløjfevindlader. Orgelhuset er udført af fyr (oregon pine). På sydpulpituret.

★*Orgel*, 1966, med syv stemmer, ét manual og pedal, bygget af Frederiksborg Orgelbyggeri, Hillerød. 1988 flyttet til Strynø Kirke, Sunds Hrd. Indtil 1966 anvendtes et *†harmonium*.¹⁶



Fig. 9. Interiør mod syd. Foto Arnold Mikkelsen 2011. – Interior seen towards the south.



Fig. 10. »Marie«. Kirkeskib, 1946 (s. 481). Foto Arnold Mikkelsen 2011. – "Marie". Church ship, 1946.

Seks vendbare *salmenummertavler* fra 1988,¹⁰ udført af oregon pine med cifre til ophæng af sortmalet metal, hænger i skibet. Tidligere fandtes et antal enkle, hvidmalede *†salmenummertavler*.

Præsterækketavle, 1995/98, af fyr, hvorpå præsternes navne er anført med fordybede versaler, udfyldt med sort; på våbenhusets østvæg.

Et moderne *ikonmaleri*, olie på lærred, visende Kristus, er udført i røde og blå farver med rig forgyldning og ophængt på triumfvæggens østlige del. En 55 cm høj *skulptur* af gips, Kristus efter Thorvaldsens statue i Vor Frue Kirke, København (DK KbhBy 217), opbevares i et siderum.

Belysningen udgøres af seks enkle lyskranse af messing med hver 16 pærer, ophængt i skibet, samt otte messinglampetter med hver seks lysdråber, fordelt med to i hver side af koret, en i hver side af skibets nordfag og to under orglet.

Oprindelig oplystes kirken af syv *†kuglelamper*, tegnet 1932 af Andreas Jensen.¹ Udført af opalfarvet glas og dekoreret med Jesumonogram.¹¹

I skibets nordvesthjørne står en moderne *lysglobe* af støbejern med 18 lysholdere af messing, kronet af et messingkors.

Kirkeskibet »Marie« (fig. 10), fra 1946, er bygget af skibstømmer Hans Kr. Petersen og skænket af skibsbygmester Johs. Ring Andersen og hustru

Jenny. Det er en model af barkentinen Hvide Marie, bygget på Ring Andersens skibsværft i Svendborg, der sejlede på Afrika og Australien.¹⁷ I lastrummet ligger en blykapsel med oplysninger om ophængningen. Hvidmalet og bronzeret, i agterspejlet er med versaler anført »Marie Svendborg«.

Klokker. 1) 1932, støbt hos Brønderslev Klokkestøberi. 71 cm i tværmål.¹⁸ I glamhullet over døren i sydgavlen. 2-4) 1995, støbt hos firmaet Koninklijke Eijsbouts, Asten, Holland.¹⁹ Tværmål henholdsvis 131 cm, 98 cm og 87 cm. Klokkerne er dekoreret med stiliserede aks og bærer hver en linje fra salmen Mægtigste Kriste (af Matthäus Apelles von Löwenstern; nr. 266); på den største klokke: »Fred udi kirken vi af dig begære«, på den mellemste: »Fred udi landet du os og beskære«, på den mindste: »Fred udi hjertet du for alting give«.²⁰ I klokketårnet på kirkegården.

I tårnet findes også et *klokkespil* med 15 klokker. 2004 anskaffedes de første otte klokker, 2008 yderligere syv klokker, støbt hos firmaet Koninklijke Eijsbouts i Asten, Holland. Klokkespillet ventes løbende udvidet.

KILDER OG HENVISNINGER

Jf. fortegnelse over arkivalier vedr. kirkerne i Svendborg Amt i almindelighed s. 59-60 og forkortelser vedr. Svendborg Amt s. 61-64.

Arkivalier. *Kirkens arkiv*. Synsprotokol 1945 ff. *Svendborg Byhistoriske Arkiv*. Fredens Kirke. NM. Korrespondance.

Tegninger. *Danmarks Kunstbibliotek*. 12 blade med forslag til kapel (kirke) ved Andreas Jensen 1931 (plan, snit og opstalter) samt forslag til ændringer 1945 og 1952. – NM. Forslag til prædikestol og våbenhus ved Ebbe Lehn Petersen 1978.

Historisk indledning ved Rikke Ilsted Kristiansen og Sven Rask. Beskrivelse af kirkens omgivelser og bygning ved Niels Jørgen Poulsen. Inventar ved Rikke Ilsted Kristiansen med bidrag af Ole Beuchert Olesen (orgler). Engelsk oversættelse ved James Manley. Korrekturlæsning ved Jørgen Lethan. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Redaktionen afsluttet marts 2012.

¹ Avisudklip oktober 1932 i Svendborg Byhistoriske Arkiv.

² *Fyns Tidende* 3. dec. 1945.

³ Af arkitektens forslag fremgår, at vinduerne oprindeligt skulle have været svagt spidsende.

⁴ Et andet eksempel fra de samme år er arkitekt Bodulf Billums kirkegårdskapel i Fredericia, fra 1930–31, der som sydføj indgår i den nuværende Christianskirke (DK *Vejle* 533 ff.).

⁵ Ebbe Lehn Petersen skriver i forslaget til nyt våbenhus 1978: 'Selvom det er betænkeligt at ændre ved et kun godt 40 år gammelt bygningsværk, mener vi at dettes stil – 'den Klintske' – ikke er vor tid mere fjern, end (at) det er muligt at opføre et større våbenhus, uden at det bliver en ren pastiche'. (Korrespondance i NM).

⁶ Avisudklip 1. aug. 1940 i Svendborg Byhistoriske Arkiv.

⁷ <http://www.fredenskirke.dk/fredens-kirke/kirkens-interioer.aspx> besøgt 5. jan. 2012.

⁸ Fredens Kirkes 40 årsdag (artikel af Poul M. Rasmussen, november 1985) i Svendborg Byhistoriske Arkiv.

⁹ Kirkens arkiv. *Synsprot.*; Fredens Kirkes 40 årsdag (artikel af Poul M. Rasmussen, november 1985) i Svendborg Byhistoriske Arkiv.

¹⁰ Kirkens arkiv. *Synsprot.*; NM.

¹¹ Kirkens arkiv. *Synsprot.*

¹² Anne-Grete Thestrup, »Messehageler i Svendborg Provsti«, *ÅrbSvendborg* 1991, 107.

¹³ Thestrup (note 12) 108.

¹⁴ Thestrup (note 12) 107.

¹⁵ *Fredens Kirke Svendborg*, dec. 2011–marts 2012 (Kirkeblad).

¹⁶ Meddelt 1975 af organist Bendt Gammeltoft-Hansen, der erhvervede instrumentet.

¹⁷ Thalund, *Kirkeskibe* 77.

¹⁸ Hans Nyholm, *Kirkeklokker i Danmark*, Odder 1996, 78 (nr. 2978).

¹⁹ Nyholm (note 18) 78 (nr. 2978A–C).

²⁰ *Fredens Sogn Svendborg* 4, dec. 1995–febr. 1996 (Kirkeblad).

FREDENS CHURCH

Introduction. The church at the cemetery Fredens Kirkegård (formerly Østre Kirkegård) was originally built in 1931–32 as a cemetery chapel to drawings by the architect Andreas Jensen, Svendborg. On 2nd December 1945 the building was reconsecrated as a daughter church to Vor Frue Kirke and was at the same time given its present name. In 1987 Fredens Parish was separated from the main parish.

Building. The church, which is built in yellow brick, consists of a nave and a modest chancel ending in an apse. Two low side buildings which originally functioned as mortuary chambers make the church cruciform without being actual transepts. The porch in the south was built in 1979 by the architect Ebbe Lehn Petersen. In 1995 a

free-standing bell tower designed by the architect Kristian Isager was built north of the church.

As a source of inspiration the architect of the church, Andreas Jensen, mentions the city's old †Gråbrødrekirke (cf. p. 509 f.), but otherwise the model is P.V. Jensen-Klint's church Fredens Kirke in Odense and Grundtvigskirken in Copenhagen.

Furnishings. In all essentials the furnishings come from the time of building and the years prior to its conversion into a church, including the *communion table*, which was made by the sculptor Erik Cohrt in collaboration with Andreas Jensen, the *font* and the *pews*. In 1979 the original *pulpit* was replaced with the present one, designed by the architects Lehn Petersen, as was the *organ*, built in 1988 by Bruno Christensen & Sønner, Terkelsbøl.